

Pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A

september 2018

Fylkesmannen i Trøndelag
Trööndelagen fylhkenålma

Tvang - eldre

- Kort om virkeområde
- Fylkesmannens erfaringer

Tvungen helsehjelp for pasienter uten samtykkekompetanse som motsetter seg helsehjelp

► Vilkår:

- Tillitsskapende tiltak skal prøves først
- Unnlatelse av å gi helsehjelp kan føre til vesentlig helseskade
- Helsehjelp anses som nødvendig
- Tvangstiltaket må stå i forhold til behovet for helsehjelpen
- Helhetsvurdering
 - Klart beste løsning for pasienten

Tillitsskapende tiltak

- Formål: prøve å få pasienten til å få sykdomsinnsikt og forståelse av at helsehjelpen er til hans/hennes beste
- Trygge og rolige rammer rundt pasienten
 - Eliminere faktorer som fører til usikkerhet og utrygghet
- Forutsetninger: god kommunikasjon, informasjon, dialog og gjensidig respekt
 - Motstand trenger ikke være manglende vilje, men manglende informasjon
- Iverksette tiltak på pasientnivå, men også på et mer overordnet organisatorisk nivå
- Unntak: åpenbart formålsløst, strengt vilkår.

Hvor gjelder kapittel 4A?

- Reglene i kapittel 4A gjelder både i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, tannhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten
- Helsehjelp gis ulike steder: i institusjon, for eksempel sykehjem eller sykehus og hjemme hos pasienten, herunder i omsorgsboliger.
- Innleggelse og tilbakeholdelse, kan imidlertid **bare** skje i helseinstitusjon, jf. § 4A-4 andre ledd.

Fylkesmannens saksgang

- ▶ Innsending av vedtak til Fylkesmannen innebærer ikke en forhåndsgodkjenning av vedtakene.
- ▶ Dersom Fylkesmannen i fylket finner at vedtaket oppfyller alle lovens krav tas vedtaket til etterretning. Etter tre måneder og vedtak ikke er påklaget, gjennomføres en etterkontroll og eventuelt overpröving av vedtaket.
- ▶ Fylkesmannen i fylket skal ha en aktiv rolle, også tilsynsvirksomhet
- ▶ Gjennomfört mange tilsyn siste år, inkludert opplæring i etterkant av tilsyn. Erfarer at dette er et effektivt tilsyn.
- ▶ Tröndelag har flest vedtak i hele Norge! Dette er bra, men vi vet at det er STORE mørketall på området. (I rapport 2012, konkluderte Helsedirektoratet med 89% mørketall på området)

Erfaringer fra Fylkesmannen

- Samtykkekompetansevurderingen er ikke skriftlig og begrunnet
- Manglende beskrivelse av hvordan motstand utarter seg
- Manglende begrunnelse i vedtak– hva innebærer f.eks. stell under tvang og tilbakeholdelse – hvordan gjennomføres dette, kan vedlegge prosedyre for gjennomføringen.
- Reseptbelagte medisiner – navn på medisinene, begrunnelse
- Pårørende skal ha kopi av all korrespondanse, adresse må derfor oppgis
- Vurdering fra annet helsepersonell
- Hvem er overordnet ansvarlig i kommunen? Dette må avgjøres og gjøres kjent!